

KISTEFOS

INDUSTRI
SKULPTUR
KUNST

ÅRSRAPPORT 2020

INNHold

Kistefos	3
Året 2020	4
Kommunikasjon & marked	8
Museumsfaglig virksomhet	10
The Twist	11
Nybruket Galleri	12
Årets skulptur	13
Skulpturparken	15
Drift	16
Riksantikvaren	17
Finansiering	18
Styrets årsberetning	19
Resultat- og balanseregnskap	20
Noter til årsregnskap	22

Gratulerer til Magdalena Dahl og Mats Jørgen Roen med tvillingene Maiken og Mikkel som ble besøkende nr. 100 000! De ble feiret med gratis inngang for resten av livet, nydelige blomster og Prosecco. Foto: Kistefos.

KISTEFOS

Stiftelsen Kistefos-Museet ble etablert i 1996 av Christen Sveeas og Jevnaker kommune.

I dag er Kistefos en unik kunst- og kulturdestinasjon beliggende i vakre omgivelser ved Randselven på Jevnaker. Kistefos er bygd på det tidligere fabrikkområdet til AS Kistefos Træsliberi og består av en av Europas viktigste skulpturparker for samtidsskulpturer, to kunstgallerier; The Twist og Nybruket Galleri, samt et industrimuseum. Kistefos' visjon er å bevare bygningene og den industrielle arven, samtidig som man feirer det beste fra norsk og internasjonal samtidskunst. Skulpturparken utvides med ett eller flere store stedsspesifikke verk årlig. Utviklingen av Kistefos har blitt gjort mulig gjennom generøse gaver fra Christen Sveaas og hans selskap Kistefos AS.

Hver sesong byr Kistefos på nye kunstutstillinger med anerkjente nasjonale og internasjonale kunstnere. Kunstutstillingene vises i det tidligere fabrikklokalet Nybruket Galleri og vårt nye spektakulære museumsbygg – The Twist.

En viktig oppgave for museet er å ivareta og bevare det som i henhold til Riksantikvaren er et nasjonalt bevaringsverdig teknisk-industrielt kulturminne etter A/S Kistefos Træsliberis industrivirksomhet på Kistefos. I 2019 varslet Riksantikvaren oppstart av fredning av Kistefos-anlegget. Fredningen vil, i tillegg til å sikre Kistefos' kulturminneverdier, styrke verdien av innsatsen og investeringene som er gjort av eier, forvaltere og Riksantikvaren. Fredningsbestemmelsene vil gi retningslinjer for forvaltning og vedlikehold av anlegget, men vil forhåpentlig ikke være til hinder for videre eller fremtidig drift av Kistefos.

A/S Kistefos Træsliberi ble grunnlagt i 1889 av konsul Anders Sveaas (1840-1917). Fossefallet (Kistefossen) ga energi til å drive fabrikken. Træsliberiet produserte tremasse som ble benyttet i norsk og internasjonal papirindustri. I 1955 stilnet duren fra fabrikklokalene, men bygninger og maskiner ble bevart. Flere av maskinene er satt i drift igjen og skaper en levende fabrikk for Kistefos' besøkende.

A/S Kistefos Træsliberi, med dagens hovedeier Christen Sveaas, eier fabrikkbygningene og eiendommene på Kistefos og har sammen med Riksantikvaren brukt betydelige midler på å få restaurert bygningene etter antikvariske retningslinjer. De 12 bygningene leies ut langsiktig til Kistefos for en symbolsk sum. På 1900-tallet var det ca. 70 tremassefabrikker i Norge. I dag finner man det eneste bevarte anlegget på Kistefos.

Besøkstall

Kistefos opplevde stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt etter åpningen høsten 2019 av The Twist, som er designet av arkitektfirmaet Bjarke Ingels Group, København. I etterkant av åpningen fikk The Twist flere priser og nominasjoner for sitt flotte design. Den positive omtalen i pressen og sosiale medier fortsatte inn i 2020, og alt lå til rette for tidenes sesong. Kistefos startet året med forventninger om stort besøk både fra utland- og innland.

Til sammen endte besøkstallene for sesongen 2020 på 168 950 gjester. Dette er 3.5 ganger så mange som i 2019. Tallene gjør Kistefos til et av Norges best besøkte museer i 2020.

12. mars – dagen da alt endret seg

Så inntraff covid-19, og året ble preget av mye usikkerhet, restriksjoner og snuoperasjoner. Store deler av Norge stengte ned, og det var usikkert om museet i det hele tatt kunne åpne. Plan A, B og C ble lagt for ulike scenarier basert på smittesituasjonen. Administrasjonen måtte se etter nye løsninger. Hva var det Kistefos kunne tilby i denne situasjonen?

Det ble snart klart at Kistefos måtte belage seg på norske gjester. Ettersom Kistefos har store flotte utearealer, valgte administrasjonen, i samråd med styret, å legge fokuset på skulpturparken i starten av pandemien. Kistefos ble markedsført som et sted man kunne hente inspirasjon i trygge og vakre omgivelser.

Arrangementer

Den 10. mars, rett før samfunnet ble stengt ned, ble det arrangert en fullmånevandring. Billetter ble forhåndssolgt på Ticketmaster, og det ble solgt 55 billetter. Dessverre ble det en overskyet kveld, men deltagerne fikk en flott og spennende omvisning i en mørklagt skulpturpark, kun opplyst av lommelykter. Arrangementet ble avsluttet inne i The Twist, hvor det ble servert varmt å drikke og Twist-sjokolade. Et fint og vellykket arrangement.

Da påsken kom, valgte regjeringen å innføre hytteforbud, og mange nordmenn stod uten planer for høytiden. Kistefos valgte derfor å tilrettelegge for besøk i parken, og hele administrasjonen deltok i dugnaden med å rake, plante blomster, vaske og sette ut møbler. «All of Nature Flows Through Us», av kunstneren Marc Quinn, ble igangsatt, og begge inngangene ble bemannet fra og med skjærtorsdag til og med 2. påskedag. Ute-kaféen tilbød enkel servering med kaffe, solbærtoddy, eplesaft og vaffer.

Sesongåpning 24. mai

Rett i forkant av åpning ble det også klart at vi fikk lov til å holde utstillingslokaler, butikk og servering åpent. Kistefos fortsatte å fokusere på det positive og vendte all kommunikasjon mot nordmenn. Det er hyggelig å kunne melde om en soleklar publikumsrekord på Kistefos i et år som dette. Den tradisjonsrike sesongåpningen ble også preget av covid-19. Kun 50 personer var tillatt på arrangement, og resultatet ble dermed en lukket åpning inne i The Twist. Årets skulptur av den amerikanske kunstneren Carol Bove ble «koronafast» i Los Angeles. For første gang kunne man derfor ikke avduke årets skulptur på åpningsdagen. Kultur- og likestillingsminister Abid Raja stod for den offisielle åpningen av både sesongen og utstillingen «Come Out!».

Etter den offisielle åpningen meddelte Christen Sveaas nyheten at han gir bort 800 verk fra sin private kunstsamling til den nye stiftelsen Christen Sveaas' Kunststiftelse (CSK). Gavebrevet ble undertegnet i The Twist. Som styremedlem i CSK og som styreleder for Stiftelsen Kistefos-Museet takket Erik Wahlstrøm for gaven. *Stiftelsen Kistefos-Museet har 1. prioritet hva gjelder utlån fra CSK.*

Som i tidligere år ble det servert gratis prosecco og pølser ute i parken. Det ble en vellykket dag og statstådens besøk varte dobbelt så lenge som planlagt.

Ettersom det ikke var et tidfestet klokkeslett for åpning, kom de besøkende litt senere enn tidligere år og mer fordelt utover dagen. Dette skapte en oversiktlig og behagelig situasjon. Det var kontinuerlig kø for å komme inn i The Twist, og vaktene sørget for kontrollert innslipp slik at smittevern ble hensyntatt og alle fikk en god opplevelse. Tross covid-19 og lett regn var det 1350 besøkende på åpningsdagen.

«Come Out!»

Den planlagte utstillingen med den amerikanske kunstneren Lari Pittman ble avlyst som følge av covid-19.

Sammen med Christen Sveaas' Kunstsamling (CSK) ble administrasjonen enige om å produsere en utstilling basert på utvalgte verker fra CSK. Utstillingen «Come Out!» ble kuratert av CSK's direktør William Flatmo, assistert av museets egen kurator Kate Smith.

Besøkende

2020 var året hvor nordmenn for alvor oppdaget Kistefos som destinasjon, og de besøkende strømmet til fra dag én. Myndighetene la restriksjoner for reising og på kunst- og kulturopplevelser for nordmenn.

Dette førte til at hele Norges befolkning ferierte i eget land, og Kistefos, med sine store utearealer, nytt bygg og flotte kunst- kultur- og naturopplevelser, ble et meget populært reisemål. Flere medier plukket opp de flotte besøkstallene, og Kistefos ble omtalt som «årets museumsvinner».

Ny skulptur

Med gjeldende restriksjoner fra myndighetene var det ikke mulig å gjennomføre det tradisjonelle krepselaget. Årets Krepselagsskulptur, laget av den amerikanske samtidskunstneren Lawrence Weiner, ble likevel montert fysisk og åpnet digitalt.

Parkering

Den hurtige besøksveksten førte til enkelte voksesmerter, og spesielt var det parkering og kafédrift som fikk kjenne på utfordringene. Det var et stort trykk på parkeringsplassene gjennom hele sesongen, og i sommermånedene var kapasiteten helt sprengt. Løsningsorientert innstilling hos administrasjonen og Jevnaker Kommune førte til at tre nye parkeringsplasser ble etablert i løpet av sommeren.

Kafé

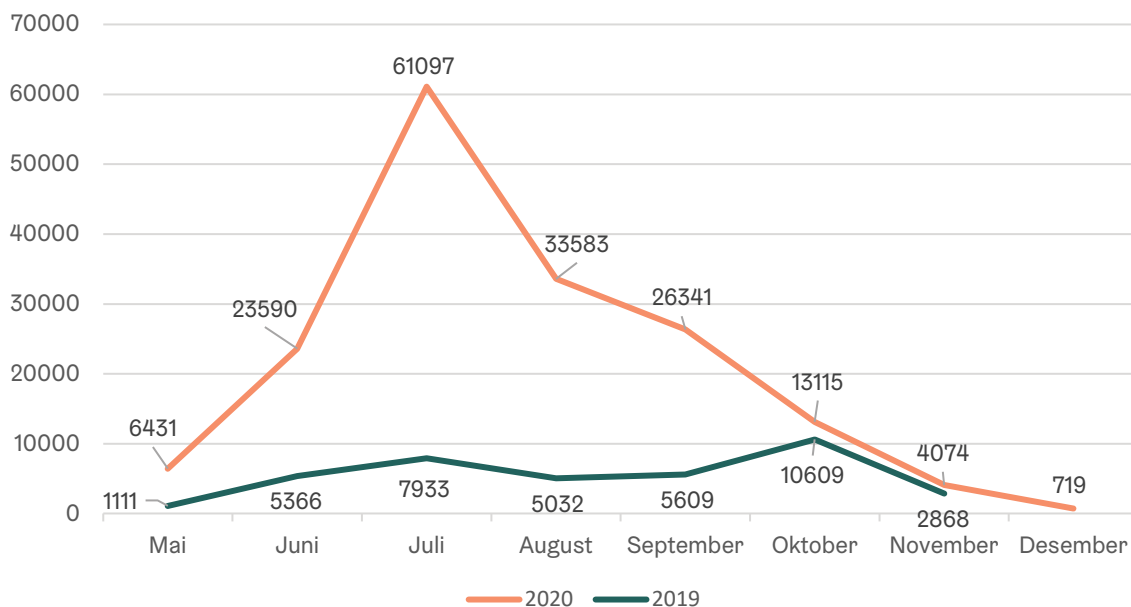
Kafédriften fikk også kjenne på utfordringene med den hurtige besøksveksten. Serveringen foregikk fra food-truck som ble driftet av Thorbjørnrud Hotell. Et ekstra utsalgsted for kaker og kaffe ble etablert i høysesong, samt en egen isbod ved Jeppe Heins verk «Veien Til Stillhet». Menyen besto av enkle retter som baguetter, ostebliks, pai, vafler og mer. Det ble også satt opp en midlertidig glasspaviljong til grupper. Forøvrig var alle sitteplasser utendørs. Året endte med rekordomsetning.

Butikk

Det har vært et godt år for den lille museumsbutikken på Kistefos, og også her ble det omsetningsrekord. Butikken fikk godkjennelse av Riksantikvaren til å gjennomføre en lett oppussing før sesongåpning. Overflatene ble pusset og malt, og det ble også satt inn nye og flere hyller for bedre vareplassering. Kjølenskap til matvarer ble kjøpt inn.

Det har blitt lagt vekt på å få den rette varemiksen med både spennende design og god kvalitet. Samtidig har det vært viktig å ivareta bredden for de besøkende slik at alle finner noe som passer for seg. Utvalget spenner fra kunstbøker og interiørartikler, til lokalproduserte matvarer og kunsthåndverk. Butikken bygger opp en miljøvennlig profil, og tilbyr også unike Kistefos-produkter.

Billettstatistikk

Bemanning

Den store økningen i besøkstall førte til behov for økt bemanning ved inngangene og i The Twist. Innen i The Twist opererte vi med flere vakter for å kunne overholde regler for smittevern og sikre kunstverkene. Totalt har 30 sesongmedarbeidere vært innom i løpet av 2020 i stillinger som vakter, verter og omvisere. Både de ansatte og de sesongansatte har vist stor grad av fleksibilitet og stå på-vilje for å løse utfordringene som oppstod med de mange besøkende.

Utvidet sesong

På grunn av stor interesse for Kistefos ble det bestemt i styret av det skulle holdes åpnet alle helger fra og med opprinnelig sesongslutt 11. oktober, til og med 13. desember. Dette gav oss 18 ekstra åpningsdager. Gjennomsnittlig dagsbesøk gjennom hele sesongen lå på 1224 gjester pr. dag.

Smittevern og HMS

Sesongen 2020 ble preget av smittevern. Anti-bac og 1 og 2-metersregelen ble en del av hverdagen. I tillegg ble en rekke andre tiltak innført på Kistefos, som blant annet kontantløs betaling, noe som fungerte bra.

I The Twist ble det innført enveiskjøring med inngang fra Closed Gallery og utgang via Panorama Gallery. Dette tiltaket ble opprettholdt gjennom hele sesongen. Fra Kistefos åpnet den 24. mai og frem til 19. juni ble det innført en mindre, enveiskjørt runde i tresliperiet som et smitteverntiltak. I tillegg ble noen av de mindre historiske lokalene holdt stengt for å unngå trengsel.

Den 19. juni åpnet alle de historiske lokalene i industrimuseet helt igjen, selvsagt med smitteverntiltak på plass. «Silent Studio» av Mark Manders som er en installasjon installert i det gamle Steinhuset og «Pulp Press» av John Gerrard, som er en digital installasjon i en egen betongkonstruksjon som viser papirproduksjonen slik den foregikk på Kistefos, ble begge holdt stengt frem til juli på grunn av at de ikke oppfylte avstandskravene til smittevern på grunn av små og trange lokaler.

Administrasjonen har hatt perioder med hjemmekontor gjennom året. Kistefos har fulgt alle pålegg og anbefalinger fra myndighetene når det gjelder smittevern og kom gjennom året uten smittetilfeller. Tilbakemeldingene på HMS/Covid-19 var gjennomgående gode. Administrasjonen har gjennom vinteren også jobbet med andre HMS-tiltak internt på Kistefos.

Grupper

Det var stor pågang på booking fra januar til mars både fra individuelle og turoperatører som ønsket å booke omvisning for grupper. Fra og med april startet kanselleringene å komme inn som følge av covid-19. Alle de utenlandske gruppene, inkludert cruisegjester, forsvant.

Bestillingene kom heldigvis tilbake i juni, og det ble registrert totalt 196 grupper (totalt 3730 personer) denne sesongen. Samtlige var norske grupper med hovedtyngde på lag og foreninger.

Seks ulike omvisninger ble tilbudt: «Best of Kistefos», «Skulpturparken», «The Twist, bygg og arkitektur», «Årets kunstutstilling i The Twist», «Årets kunstutstilling i Galleri Nybruket» og «Industrimuseet og Tresliperiet». Nytt av året var omvisningen «Best of Kistefos». Den gav en kort innføring i både det historiske, skulpturparken, The Twist og kunsten og ble svært populær.

Bærekraft og Kistefos' samfunnsrolle

FNs bærekraftsmål er globale og overordnede, så Kistefos jobber derfor med å trekke dem ned til lokale og nasjonale mål. Kistefos leverer godt på punktene 3: god helse og livskvalitet, 4: god utdanning, 9: industri, innovasjon og infrastruktur, 11: bærekraftige byer og lokalsamfunn og 12: ansvarlig forbruk og produksjon.

Kistefos har i 2020 bidratt til at mange kunne oppleve natur, kunst og kultur i trygge omgivelser. Dette gir god helse og livskvalitet. Skoleelever og andre besøkende fikk økt kunnskap om norsk industrihistorie og internasjonal samtidskunst. Kistefos etterstreber å bruke lokale leverandører og entreprenører i alt arbeid, og har som mål å ha et mest mulig miljøvennlig forbruk og produksjon. Kistefos jobber for kontinuerlig fornying og fornuftig forvaltning av destinasjonen som inkluderer Industrimuseet, skulpturparken, kunstutstillingene og naturen. Dette er med i alt arbeid. Kistefos skal formidles til flest mulig på en best mulig måte, og Kistefos jobber for en optimal "forretningsmodell" og sunn økonomisk drift.

Bilde s. 7: Kulturminister Abid Raja foretok den offisielle åpningen av sesongen 2020, og fikk seg den obligatoriske turen i Jeppe Heins verk "Veien til stillhet" sammen med eier Christen Sveaas.

Pressedekning

2020 ble et godt år for pressedekning, og året startet friskt med en plassering på New York Times liste «52 places to go in 2020». Kåringen fikk stor oppmerksomhet her hjemme i Norge, og flere medier fulgte opp med saker knyttet til listeoppfølgingen. I mars fikk The Twist prisen for beste arkitektur under Leading Culture Destinations Awards i Berlin, noe som også gav synergieffekt. 117 pressesaker er registrert totalt i trykte og digitale medier gjennom året, i tillegg har det vært flere innslag på TV og radio.

Utvalgte anmeldere ble invitert til begge kunstutstillingene, noe som resulterte i anmeldelser i flere ledende medier.

Sosiale medier

Museet har fortsatt satsningen på sosiale medier og kommuniserer på Facebook og Instagram.

Facebook har økt med 87 %, fra 11 900 til 22 250 følgere. Instagram har økt med 114 %, fra 10 500 til 22 500 følgere.

Vi opplever god vekst både gjennom organisk og betalte poster. Flere store kontoer har re-postet bildene til Kistefos, noe som fører til god spredning av innholdet og oppmerksomhet. De besøkene er også svært aktive med å dele bilder fra sitt besøk, og museets tilstedeværelse i sosiale medier har bitt en «snakkis».

Kommunikasjonsforeningens podcast «Kommunikasjons-podden» var blant dem som la merke til Kistefos Museums posisjon i digitale flater i 2020 og viet en episode til å intervju direktør Birgitte Espeland om museets kommunikasjonsstrategi.

Marked

På grunn av Covid-19 ble fokus rettet mot nordmenn.

Det var ønskelig å gjøre Kistefos kjent for flest mulig som en destinasjon som formidler samtidskunst, arkitektur, norsk industrihistorie omgitt av vakker natur.

Kistefos er medlem i tre reiselivsnettverk: Visit Innlandet, Visit Oslo og Oslo cruisenettverk. Gjennom disse deltar Kistefos i kampanjer og markedsaktiviteter mot potensielle gjester i inn- og utland.

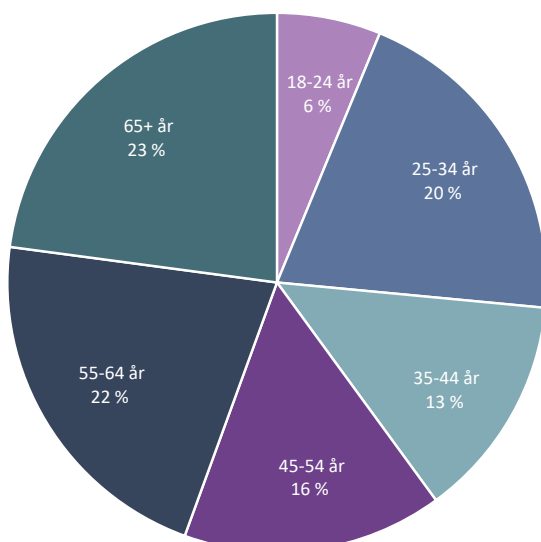
Kistefos var til stede i følgende kanaler gjennom sesongen: «Museene i Oslo», Aftenposten, Klassekampen og Aller Media (Dagbladet, Magasinet og KK).

Markedsundersøkelse

Det ble gjennomført tre markedsundersøkelser i løpet av sesongen. En besøksundersøkelse foretatt på stedet av våre verter/guidere, en på Facebook og en i samarbeid med Kulturrådet. Disse gav flere interessante funn som bekrefter at markeds- og kommunikasjonsstrategien har fungert etter intensjonen.

De tre klart største kildene til hvordan folk får høre om Kistefos er via venner og familie, medieoppslag og sosiale medier. På spørsmål om hva som trakk publikum til Kistefos er det The Twist, helheten, skulpturparken og en fin utflukt som utmerker seg. Samtidig gir undersøkelsene uttrykk for noen klare forbedringspunkter. Disse går spesielt på kafé og parkering. Veldig hyggelig er det at Kistefos som helhet scorer 5,6 av 6 stjerner og at 97 % av respondentene ønsker å anbefale Kistefos videre.

Nettsiden kistefosmuseum.no

Nettsiden fikk 227 301 brukere i 2020.

93% av disse er norske brukere, noe som er naturlig med tanke på det spesielle året vi har lagt bak oss.

60,2 % av brukerne er kvinner, og 39,8 er menn.

64,22 % av brukerne ser nettsiden på mobil.

The Twist. Foto: Jon Maximilian.

Priser og utnevnelser i etterkant av åpningen:

- New York Times – 52 Places to go, number 21
- Leading Culture Destination Awards 2020 – Best Architecture
- Designboom – Winner of “TOP 10 museums and cultural venues of 2019”
- Wallpaper* Design Awards 2020: Best New Public Building, Shortlist
- Archdaily - “Best Architectural Projects of 2019”, Shortlist
- J.P.Morgans #Nextlist 2020
- Architectural Photography Awards 2019 - Overall winner
- Dezeen - Number two at “Top 10 museums and galleries of 2019”
- Domus – Number three, “Top 10 architecture projects of 2019”
- Architectural Digest - “7 musées à l’architecture spectaculaire qui ont marqué 2019”
- Architizer Popular Choice awards: Winner of Architecture + Engineering
- Detail Prize 2020: Nominated for the Detail Reader´s Prize
- International Lighting Design Awards: Award of Excellence for lightning design in The Twist
- Årets bygg 2019: Nominasjon
- 2022 European Union Prize for Contemporary Architecture – Mies van der Rohe Award, Nominasjon

Forskning, forvaltning og Digitalt Museum

Kurator for Industrimuseet har utarbeidet en forskningsplan for museet for de kommende årene. Denne er publisert på Kistefos' nettsider. Dette er første del av en overordnet forskningsplan for Kistefos. Forskning skal samspille med formidling og forvaltning av kunsten og kulturarven på Kistefos.

I 2020 har det blitt skrevet en faglig forskningsartikkel om hageanlegget på Kistefos. Artikkelen ser på hageanlegget, både prydhagen og kjøkkenhagen, tilknyttet bestyrerne Theodor Wilhelm Rydgren og Christian Hurum, samt de hagehistoriske endringene i Kistefos Træsliberis driftsperiode (1889-1955). Undersøkelsene og identifiseringene er basert på fotografier, fysiske spor i anlegget, kart, muntlige overleveringer og personhistorie. Artikkelen ble sendt til Norsk Museumstidsskrift i november 2020, og er per 01.04.21 til behandling av fagfeller. Resultat forventes ila mai 2021.

Det er blitt publisert to nye fagartikler til Digitalt Museum. En om de historiske bygningene ved Kistefos, og en som omhandler stedets kraftverkshistorie.

Arbeidet med registrering av historiske fotografier i Primus og Digitalt Museum har fortsatt gjennom 2020. I tillegg er alle skulpturene i skulpturparken blitt publisert på Digitalt Museum.

Temporær utstilling i tresliperiet

Den planlagte forskningsbaserte temporære hageutstillingen med tilhørende skoleopplegg for 3. trinn ved to skoler i Ringerike kommune, måtte utsettes til 2021 som følge av covid-19. Utstillingen og skoleopplegg er fullfinansiert av Sparebankstiftelsen Ringerike og vil bli utbetalt etter endt gjennomføring.

Som et alternativt tiltak til de besøkende produserte kurator ved Industrimuseet, i samarbeid med kunstkurator og formidlingsansvarlig ved Kistefos, et utendørs aktivitetskart for barn og barnefamilier. Aktivitetskartet inneholder oppgaver tilknyttet skulpturparken og bygninger på området og er illustrert av Bjørn Rune Lie. Kartet ble produsert med finansiering fra Anders Sveaas' Almennyttige Fond.

Arkiv

Prosjekt for ordning, systematisering og digitalisering av det historiske arkivet ved Kistefos er pågående. Stiftelsen Sat Sapienti har innvilget deler av kostnadene, disse vil utbetales etter gjennomført prosjekt. Målet er å deponere arkivet via Arkivverket slik at det blir ivaretatt av fagpersoner.

Detali fra Tresliperiet. Foto: Marit B. Skoglund.

Vårt nye aktivitetskart har blitt svært populært blant barn og barnefamilier.
Illustrert av Bjørn Rune Lie.

THE TWIST

I The Twist «Come Out!» vistes for første gang i Norge et større utvalg verk fra Christen Sveaas' samling. Utstillingen markerte opprettelsen av Christen Sveaas' kunststiftelse. Samme dag som utstillingen åpnet mottok stiftelsen rundt 800 kunstverk fra grunnleggerens private samling, inkludert verkene som var del av utstillingen.

Med utgangspunkt i den unike situasjonen verden nå befinner seg i (red.anm Covid19) er «Come Out!» en utstilling med stor spennvidde: et positivt ladet frieri til publikum om å ta tilbake det offentlige og kulturelle rom. Kunsten er et dynamisk og mangefasettert rom der man kan søke inspirasjon og nye impulser. Utstillingen tar tydelige standpunkt, og åpner for refleksjon rundt hvilket samfunn vi er en del av, og til hvilken pris.

~Kurator William Flatmo~

Utstillingstittelen var hentet fra ett av de sentrale verkene i utstillingen: Come Out #13 (2015) som er laget av den amerikanske kunstneren Glenn Ligon. Verket omhandler individuell frihet og grunnleggende demokratiske rettigheter samtidig som det belyser en mørk hendelse i amerikansk historie, Harlem-opprøret av 1964 som begynte etter at en 15-årig afroamerikansk gutt ble skutt og drept av politiet.

Fra utstillingen "Come Out". Foto: Benjamin Ward.

Tittelen henspilte også på at utstillingen var et første innblikk i den rikholdige samlingen til Christen Sveaas. Forholdet mellom kunsten og livet var et viktig tema for utstillingen akkurat som kunsten har spilt og spiller en sentral rolle i Christen Sveaas' liv. Verkene som ble vist i utstillingen er representative for spennvidden og variasjonen i samlingen, fra det urovekkende og provoserende, til det skjøre og nære.

Utstillingen var den første hvor det ble bygget vegger inne i The Twist. I tillegg til å øke vegg-arealet for visning av kunst, bidro veggene til å skape nye rom og opplevelser av bygget.

Kunstnere i utstillingen: Marina Abramovic, Korakrit Arunanondchai, Sverre Bjertnæs, Ross Bleckner, Taner Ceylan, Dexter Dalwood, Theaster Gates, Isa Genzken, Douglas Gordon, Andreas Gursky, The Bruce High Quality Foundation, Ilya Kabakov, Anish Kapoor, Martin Kippenberger, David LaChapelle, Glenn Ligon, Robert Longo, Ibrahim Mahama, Vik Muniz, Jack Pierson, Pedro Reyes, Albert Oehlen, Neo Rauch, Steve Reich, Robin Rhode, Thomas Ruff, Wolfgang Tillmans, Mette Tronvoll, Kelley Walker, Lawrence Weiner, James White, Johannes Wohnseifer.

Flere store Instagram-kontoer har postet bilder fra Kistefos gjennom året. Noe som har gitt god eksponering. Foto: © Alan Walker

Sesongen 2020 hadde Kistefos også gleden av å vise utstillingen *Flowers in the Attic* av den svenske kunstnerduoen Nathalie Djurberg og Hans Berg i Nybruket Galleri.

Utstillingen sammenstilte tre nyere filmer, blant annet *One Need Not be a House*, *The Brain Has Corridors* fra Christen Sveaas Kunstsamling - samt installasjonen *The Clearing*.

Utstillingen inviterte seerne med inn i kunstnerduoen surrealistiske og fantasifulle drømmeverden.

Gjennom sitt kunstneriske samarbeid utforsker Djurberg og Berg menneskets skyggesider, psyke og moral. Ved hjelp av skulpturer, animasjoner, lyd og gåtefulle installasjoner konstruerer kunstnerne en verden med emosjonelle spenninger, konflikt, makt, lyst og fantasi. Verdens ofte makabre essens kombineres med svart humor og en absurd tilnærming.

Utstillingen brukte blomster som en metafor for minner om lykke og håp. Tittelen *Flowers in the Attic* er tatt fra en kultroman fra 1970-tallet der blomstene er tilbakevendende symboler på håp og muligheten for flukt: temaer som ble særlig relevante i en tid der tanke og fysisk frihet var under press.

Utstillingen i Nybruket krevde en total mørklegging av utstillingsrommet. Dette ble gjennomført på en måte som gjør det enkelt å gjenbruke ved senere anledninger. Det ble også investert i et lyd- og projektoranlegg av høy kvalitet som vil kunne benyttes til fremtidige utstillinger.

Installasjonen ble nedskalert fra sitt opprinnelige utgangspunkt for å kunne imøtekomme myndighetenes krav til sosial distansering. *Flowers in the Attic* representerte en visuell og emosjonell kontrast til skulpturparken og utstillingen i The Twist, noe vi fikk gode tilbakemeldinger på. Utstillingen appellerte særlig til barn og kunstinteresserte.

Fra utstillingen "Flowers in the Attic". Foto: Hanne Marit Tobiassen.

Fra utstillingen "Flowers in the Attic". Foto: Benjamin Ward.

ÅRETS SKULPTUR

A BRANCH BENT TO THE POINT OF SNAPPING
A TWIG CRUSHED TO DUST UNDERFOOT
BRICK & MORTAR USED TO FORM A DAM
TO INTERRUPT THE FLOW OF A WATERWAY

Av Lawrence Weiner

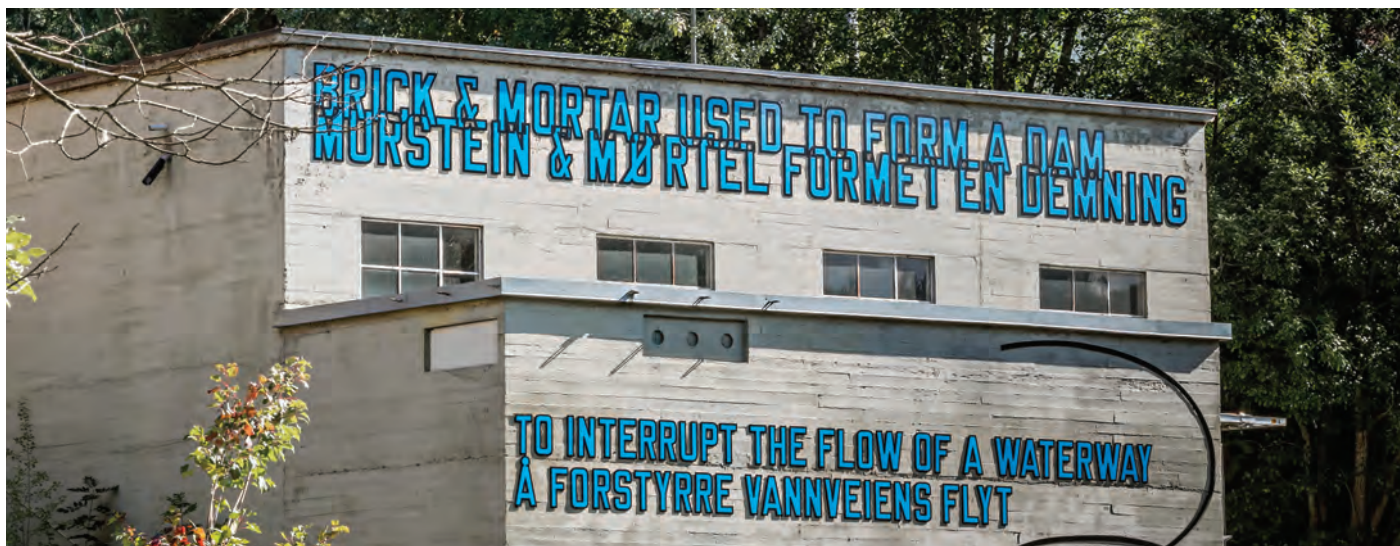
Stedsspesifikk skulptur av den amerikanske kunstneren Lawrence Weiner ble avduket den 13. september gjennom digitale plattformer til Art Forum, OSL Contemporary og Kistefos.

Allerede på 1960-tallet var Lawrence Weiner hyllet for sin banebrytende rolle i utviklingen av konseptkunsten, og betraktes i dag som en av verdens viktigste nålevende kunstnere.

Weiner besøkte parken vinteren 2016 og har utarbeidet fire nye tekster spesielt for Kistefos. Tekstene er montert på fasadene til to av kraftverkene på Kistefos, og går i direkte dialog med stedets rike industrihistorie.

Det er sjelden Weiner arbeider så stedsspesifikt som i dette tilfellet, ettersom han i løpet av sin 60 år lange karriere har utviklet et stort antall tekster som kan tilpasses ulike situasjoner og steder.

Det offentlige rom har spilt en viktig rolle gjennom hele Weiners karriere. Hans skulpturelt utformede tekster er blitt montert på fasadene til offentlige bygg i hele verden og oversatt til utallige språk. Som Weiner selv sier: «Verket må ha en formell setting for å kunne vises – vegger er bygd for at ting skal monteres på dem.»

Årets skulptur er av den amerikanske kunstneren Lawrence Weiner, og ble avduket digitalt på grunn av korona-situasjonen.
Foto: Vegard Kleven.

Skulpturparken på Kistefos er vakker å besøke også om vinteren! "Castor & Pollux", Tony Cragg. Foto: Per Martin Nordlie.

Ved utgangen av 2020 var følgende skulpturer plassert på museumsområdet:

1. Ståle Kyllingstad, Installasjon, 1948
2. Nils Aas, Consul Anders Sveaas 1840-1917, 2001
3. Nicolaus Widerberg, Tid, 1995
4. Beate Juell, Hingst, 1999
5. Kristian Blystad, Lekende hest, 1993
6. Bjarne Melgaard, Octopus, 1997
7. Kjell Nupen, Stille, stille, 1994
8. Kjell Nupen, Mediteraneo, 1993/94
9. Edgar Ballo, Blå tulipan, 1993
10. Fernando Botero, Female Torso, 1983
11. Tony Cragg, Articulated Column, 2001
12. Siri Bjerke, Samuraiens ridedyr den tredje dagen, 2001
13. Anne-Karin Furunes, Christen Sveaas, 2003
14. Olafur Eliasson, Viewing Machine, 2001
15. Fabrizio Plessi, Movimenti della Memoria, 2005
16. Michael Elmgreen & Ingar Dragset, Forgotten Babies # 2, 2005
17. Marianne Heske, Homage to Leo the Lion, 2006
18. Shintaro Miyake, Welcome to Our Planet!, 2004
19. Kristin Günther, Hesten, 2006
20. Tony Cragg, I'm Alive, 2004
21. Tony Cragg, Bent of Mind, 2005
22. Petroc Sesti, Energy/Matter/Space/Time, 2006
23. Magne Furuholmen, Hypnos Descending, 2007
24. Michael Elmgreen & Ingar Dragset, Warm Regards, 2006
25. Anish Kapoor, S-Curve, 2006
26. Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen, Tumbling Tacks, 2009
27. Thomas Bayrle, Sternmotor Hochamt, 2010
28. Marc Quinn, All of Nature Flows Through Us, 2011
29. John Gerrard, Pulp Press (Kistefos) 2013
30. Fredrik Raddum, Beast of the Hedonic Treadmill, 2013
31. Fredrik Raddum, Catastrophic Road Signs, Sun, 1999
32. Per Inge Bjørlo, Slektstrea, Genbanken, 2013
33. Phillip King, Free to Frolic, 2015
34. Jeppe Hein, Modified Social Benches Kistefos #1 #2 #3 #4 #5, 2016
35. Jeppe Hein, Veien til stillhet, 2016
36. A Kassen, River Man, 2016
37. Ilya Kabakov, The Ball, 2017
38. Tony Cragg, Castor & Pollux, 2017
39. Lynda Benglis, Face Off, 2018
40. Yayoi Kusama, Shine of Life, 2019
41. Mark Manders, Silent Studio, 2019
42. Giuseppe Penone, Identity, 2019
43. Elmgreen & Dragset, Points of View, Part I, 2019
44. Elmgreen & Dragset, Points of View, Part II, 2019
45. Tony Oursler, Scat Skat Skatt, 2019
46. Lawrence Weiner, 2020
A BRANCH BENT TO THE POINT OF SNAPPING
A TWIG CRUSHED TO DUST UNDERFOOT
BRICK & MORTAR USED TO FORM A DAM
TO INTERRUPT THE FLOW OF A WATERWAY

Skulpturen "The Ball" av kunstneren Ilya Kabakov. Foto: Benjamin Ward.

Prosjekt E16

Prosjektet ny E16 med tilhørende bro har stor innvirkning på infrastruktur og parkering i syd på Kistefos fra og med våren 2020 og frem til ferdigstillingen høsten 2022. Administrasjonen har hatt jevnlig møter med Statens Veivesen (SVV) og ansvarlig entreprenør PNC angående bruk av veier i inngang syd og tilrettelegging for et best mulig samarbeid.

The Twist

- Etablering av løfte-lem for kunstleveranse. Dette på grunn av for smal åpning til varetransport
- I vinterhalvåret ble det foretatt sliping og maling av gulv og maling av vegger.
Drift er vektertjenester, renhold, energi og service-tjenester mot tekniske installasjoner
- Oppgradering av ventilasjonsanlegg
- Oppgradering av alarmanlegg
- Bygging av vegger til utstilling

Kistefos blir klargjort av de ansatte til ny sesong.

Uteområdene

- Etablering av 200 m sti i skogen samt inngjerding av området til ny skulptur, Carol Bove
- Etablering av stier samt inngjerding med stolper og tau, parkeringsplass syd
- Universell tilpasning av stier, veier og plasser i parken
- Etablering av billett-bod i syd, «Smykket»
- Etablering av ny parkeringsplass (100 plasser), kraftverkstomt nord
- Stedlige arbeider ifm nytt kunstbed, Kaféplassen
- Planting, re-planting og såing i parken og kjøkkenhagen
- Re-planting av stedlige trær (11 stk) på området
- Stedlige arbeider ifm utstilling, Nybruket
- Utskifting av flettverksgjerde til glassvegg på broen ifm, Lawrence Weiner
- Oppgradering/ny klatrepark

Tekniske anlegg

- Prosjekt med installering av brannalarmanlegg i alle bygg ble ferdigstilt

Årets bevilgninger fra Riksantikvaren over statsbudsjettet 2019 post 1429 kapittel 72 er i samsvar med omsøkte beløp.

Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV)

Riksantikvaren bidro også i 2020 med betydelige tilskudd til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen med et tilskudd på kr. 1 541 472,- i FDV midler inklusiv overførte midler fra 2019.

2,3 årsverk er lønnet med midler fra Riksantikvaren.

Verdibevarende FDV-oppgaver

Total utvendig oppussing av Brannhuset, Jernbodene og Uthus Bestyrerboligen gjorde sitt til at byggene igjen skinner slik de gjorde den dagen de ble bygget.

Før oppussing av Jernbodene.

Etter oppussing av Jernbodene.

Istandsettingsprosjekter

Kistefos fikk over ordinært tilskudd bevilget totalt kr. 1 500 000 til istandsettingsprosjekt for «Bevaring av maskiner og utstyr». Av dette kr. 691 000 i 2019, og avsluttet i 2020 med resterende kr. 809 000.

Det møysommelige arbeidet er nå ferdigstilt med et fantastisk resultat som må oppleves! Maskiner og utstyr som har blitt behandlet i dette prosjektet har fått et autentisk uttrykk som vil kunne vare i generasjoner.

Tilskudd og utbetaling for 2021

Riksantikvaren har for 2021 fattet vedtak om tilskudd til istandsetting på inntil kr. 100.000 samt tilskudd til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) på inntil kr. 1.470.410.

Utførte FDV-oppgaver i 2020:

- Internkontroll elektro, alle historiske bygg
- Rutinemessig internkontroll på brannslukker-utstyr, nødutganger og rømningsveier
- Internkontroll brannalarmanlegg, alle historiske bygg har nå fått installert nytt brannvarslingsanlegg
- Internkontroll alarmanlegg, alle historiske bygg med alermanlegg
- Frostsikring i vinterhalvåret
- Belysning (tilbakeføring/nye lyskilder), Tresliperiet
- Årlig vedlikehold av maskiner og anlegg, «Levende fabrikk»
- Takrenner, nedløpsrør og drenerør er spylt og renses for løv for å hindre frostskaider
- Utskiftning takrenner og nedløp 2 sider, Reparatørboligen
- Maling av Brannhuset inkl. vask og grunnarbeid
- Maling av Jernbodene inkl. vask og grunnarbeid
- Maling av Uthus Bestyrerboligen inkl. vask, grunnarbeid og utbedring av konstruksjon/råteskader samt
- Rep. av dør samt maling (begge sider), Nybruket
- Reparasjon, pussing og kalking av vegger, Butikk
- Reparasjon, pussing og kalking av vegger og himling, Mesna
- Plassbygget stillas ifm restaurering, Turbinrør
- Reparasjoner og utbedringer på tak grunnet lekkasje, Papirloft (tresliperiet)
- Kurs for instruert personell (FSE Kurs), for FDV-ansatte er gjennomført

I 2020 mottok museet tilskudd til drift og prosjekter fra:

Til drift og skulpturer:

Kroner

• Kistefos AS - drift/utstillinger	11.306.000
• Kistefos AS - skulptur	5.528.575
• Gaveforsterkning	2.500.000
• Riksantikvaren	1.541.478
• Statstilskudd ved Kulturdepartementet	1.100.000
• Jevnaker kommune	400.000
• Viken fylkeskommune	360.500
• Sparebank1 Ringerike Hadeland	136.000
• Ringerike Kommune	60.000

Til prosjekter:

• Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal	
- Sponset inngang til lokalbefolkningen	578.100
- Utstilling i The Twist	250.000
- Lekepark	480.000
• Riksantikvaren	809.414
• Kistefos Venneforening	41.600

Årets skulptur:

Kistefos AS har forært Kistefos årets skulptur og betalt dens installasjon.

Kistefos takker for dette uvurderlige bidraget til fortsatt utvikling av skulpturparken.

Vi takker våre sponsorer og samarbeidspartnere for viktige bidrag til drift og prosjekter.

STYRETS ÅRSBERETNING

Virksomhetens art

Stiftelsen Kistefos-Museet driver industrimuseum, skulpturpark og årlige kunstutstillinger organisert i ett konsolidert museum. Virksomheten holder til i Jevnaker kommune.

Sykefravær

Sykefraværsprosenten i 2020 var 1,72 %.

Arbeidsmiljø

Det har ikke vært noen arbeidsuhell i 2020.

Ytre miljø

Museets drift medfører ubetydelig forurensning av det ytre miljø.

Likestilling

Museet hadde ved utgangen av 2020 elleve fast ansatte, hvorav åtte kvinner og tre menn. Styret består av seks medlemmer og et varamedlem, hvorav fire er menn og tre kvinner. Styret har ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling.

Gaveforsterkning

Stiftelsen Kistefos-Museet har i 2020 mottatt kr. 2 500 000 i gaveforsterkningsmidler fra Staten v/Kulturdepartementet basert på mottatte gaver/donasjoner fra Holding AS i 2019.

Skulpturgaver

Årets skulptur av Carol Bove ble forsinket og kom ikke til Kistefos i 2020 på grunn av covid-19, men stedlige arbeider ble påbegynt i 2020. Skulpturen kommer til åpning i 2021. Skulptur av Lawrence Weiner ble montert fysisk og avduket digitalt i august 2020.

Forberedelser og delbetaling på skulpturer til krepseleg 2021 og åpning 2022 ble også påbegynt i 2020. Skulpturene inngår i den stadig voksende skulpturparken.

Kistefos er en av Europas viktigste skulpturparker. Midler til alle skulpturene er alle i sin helhet generøst donert av Kistefos AS.

Totale kostnader for alle skulpturene er kr. 11 274 605.

Årsresultat

Stiftelsens regnskap ble gjort opp med et årsresultat på kr. 17 725 274. Årsaken til det store overskuddet skyldes valg av regnskapsprinsipp for oppføringskostnadene for anskaffelseskost knyttet til skulpturer og investeringer.

Skulpturene og byggene anses som bevaringsverdige eiendeler i hht. «GRS for ideelle organisasjoner». Dette innebærer at anskaffelseskostnadene er bokført i balansen og aktivert som eiendeler, mens mottatte tilskudd er inntektsført direkte i resultatregnskapet. Det vises for øvrig til note 1 i regnskapet.

Ser man bort i fra tilskuddene relatert til nye skulpturer viser det underliggende årsresultatet for museets ordinære drift et overskudd på kr. 151 361.

Stiftelsens egenkapital er økt tilsvarende årsresultat og er bokført til kr. 420 975 527 pr. 31.12.20.

Fortsatt drift

Styret mener at regnskapet gir et korrekt bilde av stiftelsens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Ellers kjenner styret ikke til forhold inntrådt etter regnskapsårets utgang som har betydning for stiftelsens stilling og resultat i 2021.

Etter regnskapsårets utgang i 2019 oppstod en pandemi, «Korona». Denne ble kommentert som et usikkerhetsmoment i årsberetningen i fjor da det var usikkert om denne ville ha betydning for stiftelsens stilling og resultat i 2020. Det viser seg at den økonomiske stillingen til stiftelsen og resultat i 2020 ikke ble påvirket av pandemien og besøkstillene våre økte.

Jevnaker 14.04.2021

Erik Wahlstrøm
Styreleder

Christen Sveaas

Allis Helleland

Peter Oscar Munthe-Kaas

Berit Brørby

Tone Hansen

Jan Vibe Gregersen
Varamedlem

Birgitte Espeland
Direktør

RESULTAT- OG BALANSEREGNSKAP

	Note	2020	2019
Salgsinntekt	2	23 937 595	6 498 361
Tilskudd, gaver og donasjoner	2	25 058 944	140 785 942
Sum driftsinntekter		48 996 540	147 284 303
Varekostnad		-1 545 677	-614 241
Lønnskostnad		-13 393 052	-7 753 936
Avskrivning på varige driftsmidler		-504 377	-218 401
Annen driftskostnad		-15 828 159	-21 224 376
Sum driftskostnader		-31 271 265	-29 810 954
Driftsresultat		17 725 274	117 473 349
Annen renteinntekt		7 739	82 132
Annen finansinntekt		1 288	0
Annen finanskostnad		-160 389	-103 670
Resultat av finansposter		(151 362)	(21 538)
Årsresultat		17 573 913	117 451 811
Overføringer			
Overført til annen egenkapital		17 573 913	117 451 811
Sum overføringer		17 573 913	117 451 811
EIENDELER		2020	2019
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Nytt museumsbygg og annen fast eiendom		204 994 512	201 704 601
Skulpturer, kunst og andre museumsgjenstander		246 769 403	235 494 798
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende		3 350 320	3 308 075
Sum varige driftsmidler		455 114 235	440 507 474
Sum anleggsmidler		455 114 235	440 507 474
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		253 261	287 833
Andre fordringer		503 217	1 211 934
Sum fordringer		756 478	1 499 767
Bankinnskudd, kontanter o.l.		5 128 656	9 679 450
Sum omløpsmidler		5 885 113	11 179 217
Sum eiendeler		460 999 368	451 686 691

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2020	2019
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Stiftelseskapital		380 000	380 000
Annen innskutt egenkapital		140 920 515	140 920 515
Sum innskutt egenkapital		141 300 515	141 300 515
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		279 675 011	262 101 099
Sum opptjent egenkapital		279 675 011	262 101 099
Sum egenkapital		420 975 526	403 401 614
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 533 970	3 157 641
Skyldige offentlige avgifter		1 062 216	851 397
Annen kortsiktig gjeld	2	37 427 656	44 276 039
Sum kortsiktig gjeld		40 023 842	48 285 077
Sum gjeld		40 023 842	48 285 077
Sum egenkapital og gjeld		460 999 368	451 686 691

Jevnaker 14.04.2021

Erik Wahlstrøm
Styreleder

Christen Sveaas

Allis Helleland

Peter Oscar Munthe-Kaas

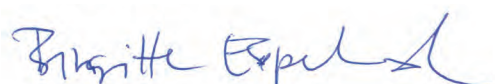
Berit Brørby

Tone Hansen

Jan Vibe Gregersen
Varamedlem

Birgitte Espeland
Direktør

NOTER TIL ÅRSREGNSKAP

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER:

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, god regnskapsskikk for små foretak og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Inntektsføring skjer på det tidspunkt tilsagn og midler er mottatt. Kostnader medtas i den perioden de påløper. Stiftelsen er ikke skattepliktig for sin virksomhet.

Det er opprettet pliktig tjenstepensjonsordning for stiftelsens ansatte.

Varige driftsmidler som er anskaffet for egne midler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Det er tidligere foretatt ekstraordinære nedskrivninger av driftsmidler som inngår i Stiftelsens sliperisamling samt utstyr til diverse sikringstiltak som ansees å ha en virkelig verdi som er betydelig lavere enn anskaffelsesverdi. Denne lavere verdi ansees ikke å være forbigående.

Fra 2016 er skulpturer, som er gitt i gave eller donert, balanseført i stiftelsens regnskap. Skulpturene er balanseført til opprinnelig kostpris. I henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner og behandlingen av bevaringsverdige eiendeler foretas det ikke avskrivninger.

Kostnader i forbindelse med nytt museumsbygg er aktivert i balansen. I henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner og behandlingen av bevaringsverdige eiendeler foretas det ikke avskrivninger. Tilskuddene til nytt museumsbygg inntektsføres i sin helhet i regnskapet når stiftelsen får en juridisk rettighet til tilskuddet. Som følge av dette fremstår det i regnskapet som om museet har et betydelig overskudd.

NOTE 2 – INNTEKTER:

Salgsinntekter:

	2020	2019
Billetter	19.111.929	4.617.503
Butikk	3.441.318	700.500
Kafe	821.172	326.263
Andre salgsinntekter	563.176	854.095
Sum tilskudd, gaver og donasjoner	23.937.595	6.498.361

Spesifikasjon av tilskudd, gaver og donasjoner:

	2020	2019
Kistefos AS	16.834.575	98.855.814
Kulturdepartementet, gaveforsterkning	2.500.000	6.870.039
Riksantikvaren	2.350.892	2.601.334
Sparebankstiftelsen Jevnaker/Lunner	1.275.377	446.429
Kulturdepartementet, driftstilskudd	1.100.000	1.070.000
Jevnaker kommune, driftstilskudd	400.000	400.000
Viken fylkeskommune, driftstilskudd	360.500	0
Sparebank 1 Ringerike Hadeland	136.000	136.000
Ringerike kommune, driftstilskudd	60.000	60.000
Stiftelsen Kistefos-Museet Venneforening	41.600	0
AS Holding	0	10.000.000
Oppland fylkeskommune, driftstilskudd	0	360.000
ASAF	0	283.600
Inntekter fra kunstauksjon	0	19.436.523
Periodisering av tilskudd mellom år	0	266.204
Sum tilskudd, gaver og donasjoner	25.058.944	140.785.942

Kistefos takker alle givere og samarbeidspartnere for viktige bidrag til drift og prosjekter.

Publikumsrekord: 168.950 mennesker besøkte Kistefos i løpet av sesongen 2020, en markant økning fra tidligere år.
Foto: Benjamin Ward og Kistefos.

Fra utstillingen "Come Out". Foto: Ida Golberg.

KISTEFOS
Samsmoveien 41
N - 3520 Jevnaker
Tel: +47 61 31 03 83
www.kistefos.museum.no